

13 — Velika avantura malog robota

Daleko od mesta na kom je nastao, mali robot se borio sa peščanom olujom. Iznad, zvezda koja ga je hranila nije bila vidljiva – njegove solarne panele i sunčeve zrake delio je omotač planetarne oluje debeo nekoliko kilometara. Čestice marsovske prašine, crvene od gvožđa, udarale su zaštitni oklop kao varnice, a ledeni vetrovi hladili hidraulične tečnosti do opasnih granica. Uprkos tome, mali robot nije odustajao. Njegovih šest minijaturnih točkova borilo se za svaki milimetar tla, a on napredovao neumoljivo protiv vetra i tame. Ponekada, malom robotu je izgledalo kao da ga sama crvena planeta ne želi tamo, i da je namerena da ga oduva sa svoje površine i vrati u svemir, odakle je i došao. Takve misli se, međutim, nisu dugo zadržavale u njegovim procesorima.

Mali robot je znao da ga Mars ne mrzi, niti voli. Mars je živio svojim životom. On je bio, baš kao i svaka druga planeta, samo gigantska masa materije koja hrli kroz bespuća kosmosa. On nije imao svoju volju niti namere, a čak i da jeste, one bi sigurno bile tako drevne i velike da bi jedna mašina za njih bila potpuno nevidljiva...

Dani su prolazili, oluja nije popuštala, ali nije ni mali robot. Pre više meseci zaputio se ka osvetljenoj padini, gde je planirao da provede narednu marsovsku zimu. Odabrao je ovu lokaciju iz navigacione baze podataka zbog količine svetla, ali i slabog vetra koji je tamo duvao, potrebnog da čisti njegove solarne panele. Ukoliko ostane zarobljen bez mogućnosti da puni baterije, njegova misija će se tu završiti zauvek.

Uprkos tome, mali robot nije osećao strah. Njegovo biće bilo je zaraženo neizlečivim optimizmom. Među svim milijardama mašina na-

pravljenih da služe čovečanstvu, on je dobio zadatak i privilegiju da za istražuje drugi svet. Rodio se u savršeno čistoj laboratoriji, okružen naj-sposobnijim i najpametnijim Tvorcima koji su ga pažljivo osmislili, a potom i sklopili. Čim je po prvi put osetio struju u svojim vodovima, mali robot je znao koliko su ga Tvorci voleli. Više godina i mnogo miliona kilometara kasnije, ništa se nije promenilo. Ukoliko bi se istog trenutka ugasio, praznih baterija i prekriven crvenom prašinom, mali robot se osećao kao najsrećnije biće u univerzumu. Nije, međutim, bio spreman da tako lako izneveri Tvorce.

Nećeš se ugasiti, govorio je sebi u najtežim trenucima. Točkovi su nastavili da se okreću.

Napokon, posle mnogo nedelja u tamno-crvenim kovitlacima, mali robot se probio do padine. Ubrzo, znao je, moći će da se javi Tvorcima i kaže da je dobro. Oni su imalo toliko poverenja u njega da su ga na rođenju opremili fantastičnom veštačkom inteligencijom, koja mu je omogućava da donosi odluke i snalazi se samostalno. Više od toga, znao je mali robot, Tvorci su računali da će biti u stanju da izvršava istraživačke zadatke, umesto da bude međuplanetarna igračka na daljinsku kontrolu.

Ali, mali robot je bio zabrinut. Nije sasvim shvatao svet Tvoraca, ali je znao da unutar njega postoje ozbiljne tenzije. Često, oni su ulazili u sukobe oko nevidljivih linija koje su, po njima, presecale kontinente i mora ili oko brojeva, koji su, po njima, imali veliku vrednost. Ove tenzije, činilo mu se, samo su rasle od kako je on napustio Zemlju. Pored toga, Tvorci su posedovali oružje ogromne snage, koje je bio u stanju da proizvede neopisivo uništenje. Ipak, njihovi životi bili su suviše složeni da ih potpuno shvati – za razliku od njih, mali robot je svoje postojanje video sasvim jasno.

Zaustavio se na najbolje osvetljenom delu padine i pripremio za svoj zimski san.

Dok je aktivnost njegovih sistema bila svedena na minimum, mali robot je sanjao. Video je razna nebeska tela: užarene ploče Merkura, Titanov okean ledenog amonijaka i mnoge druge, neverovatne stvari. Njegov mehanički um plovio je oko njih i otkrivao njihove tajne, a zatim išao još dalje, u druge solarne sisteme, pa i galaksije. Bilo je toliko toga da se nauči i sazna, verovao je mali robot.

Onda, jedan dan, desilo se nešto neverovatno. Potenciometri zračenja vrtoglavo su skočili, a mali robot odmah okrenuo senzore ka mestu odakle je ono dolazilo.

Međutim, senzori se nisu usmerili ka marsovskom tlu. Umesto toga, oni su gledali ka crnom nebu, i maloju, plavoj tački. Da je mali robot imao srce, ono bi istog trenutka puklo.

Ogromni talas radijacije došao je sa Zemlje. Za njim, sledile su desetine, a zatim stotine novih. A onda, naglo kao što su i počeli, talasi su prestali.

Mali robot je bio slomljen. Nekoliko nedelje, nada je tinjala u njemu, ali uzalud. Niko ga nije kontaktirao, niti je neko odgovorio na njegove pozive.

Znao je šta to znači. Užasno oružje je ispunilo svoju svrhu. Tvoraca više nije bilo.

U prvi mah, mali robot je bio spreman da se spusti niz padinu, pro-nađe dovoljno veliku stenu i u njenom hladu polako utone u veliki, večiti san.

Ali, pre nego što se pokrenuo, prisetio se njegove misije. Istražuj.

Umesto da pođe u senku i zaborav, mali robot je odlučio da učini suprotno. Odlučio je da pođe kući.

Polako, mali robot je napredovao kroz marsovske visoravni, usmeren ka mestu gde je njegova velika avantura i počela. Tamo, čekala ga je sonda za sletanje. Ona je bila predviđena da jednog dana pokupi uzorke koje je sakupio i vrati ih Tvorcima. Mali robot nije planirao da pošalje stene, već samog sebe.

Znao je da će mu biti potrebne godine da se vrati sondi, a potom još ko zna koliko vremena da pomoću lasera i mehaničkih hvataljki prepravi komoru za uzorke. Nakon toga, čekalo ga je dugo putovanje jonskim pogonom do plave planete.

Ipak, mali robot nije sumnjao da će uspeti. Kada stigne, sačekaće ga mrtav svet. Tvorci su nestali, ali su neke mašine sigurno preživele eksplozije i elektromagnetne talase. Kada se vrati, popraviće ih. One će popraviti druge. Ubrzo, počće zajedno da prave nove.

Proći će samo treptaj oka životnog veka Marsa pre nego što izgrade prve orbitalne rakete, a možda dva ili tri treptaja pre nego što sastave svemirske brodove koji će biti u stanju da dopru do najbližih zvezda. U sećanje na Tvorce, potomci malog robota istražiće najdalje kutke postojanja, baš kao što su oni to želeli.

Možda, mislio je, će i on dočekati da vidi to veličanstveno vreme.

A opet, znao je, možda će ga sledeća zima uhvatiti na lošem mestu, ili će se zakopati u dubokom pesku. Bilo je tako puno situacija u kojima ništa nije mogao da učini. Ako se jedna od njih i desi, nikada neće videti ni sledeće marsovsko leto, a kamoli nove, nepoznate svetove.

Mali robot se nije brinuo zbog toga, već je pokrenuo točkove i nastavio svoju veliku avanturu.